

PLAZY, OBOJŽIVELNÍKY CICAVCE

Fragmenty lužného lesa sú dôležité pre výskyt viacerých vodných alebo močiarnych druhov živočíchov. Pritom rôzne druhy tu nachádzajú posledné útočiská v inak výrazne pozmenenej kultúrnej a poľnohospodárskej krajine. Naopak niektoré druhy prispôsobené tomuto prostrediu využívajú jeho podobnosť so stepnými biotopmi, ktoré pôvodne obývali a nachádzajú tu využívajúce podmienky pričom dokážu vytvárať veľmi početné populácie. Aj v tomto prípade však platí, že identifikácia poľnohospodárskej výroby výrazne obmedzuje možnosti prežívania a počty viacerých druhov sa dramaticky znižujú.

Zdroj obrázku: www.wikimedia.org

UŽOVKA OBOJKOVÁ je nás najrozšírenejší had, dorastá zhruba do dĺžky 1 m, je tmavej farby s charakteristickými žltými alebo pomarančovými polmesiačikmi v príušnej oblasti. Obýva močiare, podmáčané miesta, okraje jazier, riek či potokov. Dobre pláva a potápa sa. Živí sa najmä obojživelníkmi. Ľahko uniká pozornosti ľudí, pretože sa ukrýva v močiaroch a v pribrežnej vegetácii. Ked' je odhalená syčí a nafukuje svoje telo, aby pôsobila väčšou ako v skutočnosti je. Nepatrí medzi hryzavé hady a spôsobom obrany je skôr predstieranie „smrti“, kedy upadne do strnulého stavu, bruchom nahor s vyvrátenou hlavou, otvorenou papuľou a jazykom voľne vyplazeným von. Súčasne vylučuje z kloakálnych žliaz silne zapáchajúci sekrét.

SKOKAN ZELENÝ obýva najlepšie nížiny, ide o druh, ktorý vznikol skrížením skokana rapotavého so skokanom krátkonohým. Patrí medzi vodné skokany, obývajúce pômalé riečne toku ako aj hladiny vodných nádrží. Skokany sú náročné na kvalitu a zloženie vody a vyžadujú dostatočné osvetlenie vodnej hladiny. V letnom období je skokan aktívny celý deň, avšak na jar a jeseň je dĺžka jeho aktivity kratšia a na zimný spánok sa ukladá v novembri. Chladné zimné obdobie prečkáva zahrabaný v bahne. Živí sa drobnými bezstavovcami, najmä chrobákmami, pavúkmi, vážkami, mrvaciami, ale konzumuje aj malé ryby a obojživelníky. Za určitých podmienok dokáže skočiť až do vzdialosti 1 meter.

Zdroj obrázku: www.wikimedia.org

ONDATRA PIŽMOVÁ je veľký vodný hlodavec, ktorého pôvodnou domovinou je Severná Amerika, kde sa vyskytuje hlavne v nížinách. V Európe a na našom území sa začala rozširovať začiatkom 20. storočia. Pôvodne bola dovezená ako kožušinové zviera a pravdepodobne sa do volnej prírody rozšírila z chovov v Čechách.

Farba povrchu tela je gaštanovo-hnedá, je výborným plavcom a vie sa výborne potápať. Pri plávaní využíva predovšetkým zadné nohy, kde má tuhú srst a náznaky plávaciaich blán. Dlhý, silný a z bokov sploštený chvost je pokrytý drobnými šupinami. Pri plávaní slúži ako kormidlo. Má silné predné zuby.

Ondatra obýva brehy vód rozličného typu, najradšej stojaté alebo pomaly tečúce, kde je dostatok pobrežnej vegetácie. V brehoch si vyhľadáva hlboké nory a na zimu stavia z rákosia plávajúce hrady. Živí sa totiž predovšetkým rastlinnou potravou. Oblubuje kořenové časti rastlín, ktoré vyhryzáva dlátovitými zubami bez toho, aby jej do úst vnikla voda. Doplnkovú potravu tvoria mäkkýše a menšie živočíchy.

BOBOR VODNÝ dorastá do veľkosti 1 m a hmotnosti 10-30 kg. Chvost je dlhý asi 30 cm. Je tmavo až čierohnedej farby a prsty na zadných končatinach má spojené plávacie blanou. Pre vzácnu kožušinu, hodnotný tuk a škody, ktoré spôsoboval, bobra v minulých storočiach prenasledovali a takmer vyhubili. Bobor bol do roku 1977 uvádzaný v Československu ako vyhynutý druh. Po uzákonení ochrany sa jeho areál začal pomaly zväčšovať a na naše územie začal rieками z Rakúska a Poľska prenikať na prelome 70 a 80 rokov 20. storočia. Dnes je súvisle rozšírený v západnej a juhozápadnej časti územia a obýva aj viacero lokalít na severe a severovýchode krajiny. Osídľuje rôzne veľké tečúce aj stojaté vody, pričom väčšina známych lokalít sa u nás vyskytuje v nížinách. Osídlené lokality si rôzne upravuje, buduje systém hrádzí, kanálov, zvyšuje výšku vodného stípca a podobne. Vo vybudovaných hniezdach (hradoch) samica rodí 2 až 5 mláďat, ktoré s rodičmi zostávajú do konca 2. roku, kedy už pomáhajú so starostlivosťou o mladšie mláďatá. Živia sa rôznymi druhmi rastlín, so stromov preferujú vŕby a topole.

Zdroj obrázku: www.wikimedia.org

Zdroj obrázku: www.wikimedia.org

CHRČEK POĽNÝ je často považovaný za poľnohospodárskeho škodcu najmä pri premnožení. Počas premnoženia škrečkov v rokoch 1971-72 bolo vo Východoslovenskej nížine odhadom 35 mil. jedincov. Ako škodca a pre svoju kožušinu bol lovený, čo spôsobilo, že vo viacerých krajinách je dnes ohrozeným druhom. Jeho typickým biotopom sú nízko položené poľnohospodárske oblasti s jemnou hlinou alebo sprašou. Je to nočný alebo súmracný druh a žije jednotlivo v komplexe podzemných chodieb. Buduje si aj vertikálne chodby, cez ktoré, v prípade nebezpečia, rýchlo prepadne. Živí sa semiačkami, strukovinami, koreňovou zeleninou, trávou ale aj hmyzom. Jedlo si zbiera do lícneho vačku a odnáša do vymedzenej miestnosti, skladu. Tieto zásoby môžu byť dosť veľké a môžu obsahovať celkovo 65 kg jedla, približne 50 kg zemiakov a 15 kg obilia. Od októbra do marca hibernuje, počas tohto obdobia sa každých päť alebo sedem dní zobudí a kŕmi zo zásob. Pri ohrození vydáva zubami klepotavý zvuk.

Zdroj obrázku: www.wikimedia.org

ZAJAC POĽNÝ je charakteristický obyvateľ poľnohospodárskej krajiny. Tieto prevažne za súmraku aktívne zvieratá žijú buď samotársky alebo v skupinových revíroch, ktoré obraňujú pred inými skupinami. Zajace sú výborní bežci na dlhé trate a dobrí skokani, preto spravidla prenasledovateľom uniknú. Uši majú veľmi dlhé a pohyblivé, často sklopené, nie vztýčené ako u králika. K zemi pritlačené zajace takmer nemožno spozorovať. Zajac poľný nemá podzemný brloh ako králik, len plynkté ležisko vo vyššom trávnom poraste. Ich predátori sú šelmy a dravé vtáky. Okrem toho patrí medzi polovne využívané druhy. Vyznačuje sa však vysokou rozmnožovacou schopnosťou, ktorá v optimálnych podmienkach vyrovňáva straty spôsobené predátormi aj človekom. Väčšinou je tichý, pri vystrašení vydáva prenikavé písanie.

Zdroj obrázku: www.wikimedia.org

LÍŠKA HRDZAVÁ je nás najbežnejší mäsožravec veľkosti stredného psa. Vyskytuje sa prakticky vo všetkých typoch biotopov, kde nájde vhodnú potravu. Podmienkou je len miesto, kde si môže nájsť úkryt. Líška je samotársky a túlavý živočich, pospolito žije iba matka s mláďatami alebo niekoľko súrodencov. Jej potrava je rôznorodá: zdochliny, drobné zemné cicavce, vtáky, ich vajcia, obojživelníky, hmyz, slimáky a lesné plody. V blízkosti ľudských sídel rada loví aj hydinu a iné zvieratá. Vďaka bystrým zmyslom a povestnej inteligencii šikovne unikne. Líška je jedným z hlavných prenášačov besnoty (nie každý jedinec!). V posledných desaťročiach aj mimoriadne nebezpečnej alveolárnej echinokokózy, vyvolávanej malou pásomnicou. Pri sťahovaní koží z ulovených líšok nechránenými rukami sa človek môže naziať i nebezpečnou leptospirozou či toxoplazmózou. Na druhej strane líška reguluje početnosť tzv. škodlivých hlodavcov a vykonáva sanitárnu funkciu v ekosystéme.

Zdroj obrázku: www.wikimedia.org

SRNEC LESNÝ je našim najmenším zástupcom jeleňovitej zveri. Samce majú malé parohy, ktoré každoročne obmieňajú. Vyskytuje sa vo všetkých typoch lesov (do 1400 m n. m.) pričom rád vychádza do polí a lúk. V západoslovenskej nížine žijú srne v otvorenej kultúrnej krajine s roztrúsenou zeleňou. V lete žije individuálne alebo po 2-3 kusoch, koncom jesene a v zime sa spája do veľkých čried. Srne sa živí rastlinnou potravou, najmä bylinami, pričom vyhľadávajú vysoko výživné rastliny alebo výhonky. Minerálne látky získavajú olizovaním hliny alebo soli v krmelcoch. Deň trávia zväčša dlhším odpočinkom prerušovaným pastvou. Hlavné fázy prijímania potravy sú spravidla za večerného súmraku alebo skoro ráno. Nápadnými signálmi sú hlasové prejavy, úsečné, chraplivé, hlboké brechanie, ktoré vydávajú aj srny. Srne je významou poľovnou zverou. Okrem človeka jeho početnosť redukujú túlavé psy a autá na cestách.